

Bibliotekarstudentens nettleksikon om litteratur og medier

Av Helge Ridderstrøm (førsteamanuensis ved OsloMet – storbyuniversitetet)

Sist oppdatert 15.09.20

Dette dokumentets nettadresse (URL) er:

<https://www.litteraturogmedieleksikon.no/cm4all/uproc.php/0/forfatterskole.pdf>

Forfatterskole

Formell forfatterskolering/-opplæring ved en utdanningsinstitusjon. Forfatterstudium ved en høyskole, universitet, privatskole eller lignende. Å være forfatter kan oppfattes som et håndverk, som kan læres og øves på fram til lærlingen blir mester (Neuhaus 2009 s. 210).

I 1982 startet den første faste forfatterskolen i Norge i Bø i Telemark. I Göteborg fantes fra 2009 en forfatterskole med navnet Litterär gestaltning.

Forfatterstudiet i Bø ble etablert “i 1982 og er den eldste forfatterutdannelsen i Norge. På bakgrunn av innsendte tekster tas hvert år 15 studenter opp til det ett-årige studiet. [...] Studiet er et samarbeid mellom Den norske Forfatterforening og Høgskolen i Telemark og gir 60 studiepoeng. [...] Mange av de tidligere studentene, som Gro Dahle, Merete Morken Andersen, Hanne Ørstavik, Tone Hødnebø og Geir Gulliksen, har høstet litterære priser og nådd ut til et stort publikum. [...] I dag finnes det en rekke forfatterutdannelser i Norge. Blant de mest kjente er Skrivekunstakademiet i Bergen, Aschehougs forfatterskole og Forfatterstudiet ved Universitetet i Tromsø. Flere høyskoler tilbyr også fordypning i skrivekunst. [...] I tillegg tar forfatterskolene i Danmark og Sverige også opp norske studenter.” (*A-magasinet* 20. mars 2009 s. 45)

Lyrikerens Eldrid Lunden var den første læreren ved forfatterutdanningen i Bø (og senere professor i skrivekunst). Denne utdanningen var den første i Skandinavia, og ble opprettet som et prøveprosjekt i 1982 med støtte fra Den norske forfatterforening. Senere ble det etablert et skrivekunstakademi i Hordaland, og etter hvert tilsvarende forfatterskoler i Sverige og Danmark.

I et intervju i 1996 sa Lunden: “Me fekk studentar og sette i gong, men det hende at eg låg vaken om natta. Korleis i all verda skulle eg undervisa 15 studentar i tre månader utan pensum? Ein delprøving og feiling vart det, men me har unngått dei store feilskjæra. Søknadsmassen har vore jamt stigande, med 80 søkjarar og ein liten nedgang siste året. Historia om forfattarstudiet i Bø er ei suksesshistorie. Me har greidd å avdekka behovet for ei slik utdanning. Sidan har det vorte sett i gang liknande opplæring over heile Skandinavia. I Göteborg har dei fått ei to-årig

utdanning. [...] Tidleg på 90-talet var det ein debutprosent på kring 30 blant forfattarstudentane i Bø [...] - Kva seier du til den vanlege innvendinga om forfattarfabrikk? - Slikt må ein leva med. Ei undersøking ville ha vist noko anna. Berre sjå på dei antologiane me gjev ut kvart år. Det er større mangfald i dei enn i fleire andre, som til dømes Cappelens "Signaler". Då folk med ei heilt anna livserfaring, som Alexander Brenning og Frank Tandberg, debuterte i fjor, ropa somme kritikarar: herleg, herleg, endeleg forfattarar som ikkje har gått påskrivekurs? Sukket over det einsidige i norsk litteratur vil alltid vera der, uansett om forfattarskulane er der eller ikkje. [...] - Nemn dei tre studentane frå Bø som har sett størst spor etter seg så langt? - Eg har ikkje måleinstrument for det, men eg kan gje deg nokre namn i ugradert rekkjefølgje: Anne Bøe, Lisbeth Hiide, Pål Gerhard Olsen, Liv Nysted, Arne Hugo Stølan, Tale Næss, Jonny Halberg, Finn Øglænd, Tone Hødnebo, Geir Gulliksen, Eva Jensen og Erik Eriksen. Det er folk som pregar norsk skjønnlitteratur. [...] Me prøver å vera opne for alle sjangrar. Det litterære talentet kan ofte ta fleire vegar. Somme kan finna ut at barnebøker er det rette, medan andre satsar på filmmanus. Me vil visa at det er fleire vegar som fører fram. Det er farleg å setja ein forfattar på skinner i ein startfase." (<http://www.dagogtid.no/arkiv/1996/49/lunden.html>; lesedato 09.10.12)

Den Danske Forfatterskole fikk kritikk ut fra "den gamle tro på, at forfattergjerningen var et kald, der skulle udledes alene på det fattige kvistværelse; at litteraturen burde komme helt av sig selv og dem der gik på skolen var de dumme og talentløse. [...] Kritikken fra aviser såvel som fra forlag lyder nemlig, at de færdiguddannede spirer alle ligner hinanden og udelukkende afspejler een æstetisk norm: forfatterskolens." (Peter Hyll Larsen i *Morgenbladet* 23. juli 1999 s. 2)

Olaug Nilssen er blant dem som har tatt skriveutdanning ved Heimly Folkehøgskole på Finnsnes i Troms. Denne folkehøgskolen kalte seg noen år for "Forfatterskolen - Heimly Folkehøgskole". I 2008 fikk Nilssen stillingen som ny rektor for Skrivekunstakademiet i Bergen (hun etterfulgte rektor Tormod Haugland). I et intervju i *A-magasinet* sa hun seg delvis enig i den vanlige påstanden at "skriveskulane legg mest vekt på den såkalla smale litteraturen", men la til at "den er jo eigentleg fantastisk rik og variert" og at "[n]okon går diverre ut herifrå med ei tru på at berre det smale er noko verd. Eg vil endre den oppfatninga og bruke "breie" bøker som utgangspunkt for eiga undervisning. Eg kjem i alle fall til å bruke [Anne B. Ragdes] *Berlinerpoplene*". Om antall elever ved forfatterutdanningen i Bergen og hvilke kjente forfattere som har gått der, sa Nilssen i 2008: "Skrivekunstakademiet har i løpet av sine første 25 år hatt over 300 elevar. Eg såg nettopp på dei gamle klassebiletta og kom fram til at 49 har debutert. Med då eg spurte avtroppande leiar Tormod Haugland, sa han at medrekna dei som har gått på sommar- og helgekurs, er rett tal 120. [...] Jon Fosse, sjølv sagt, frå det aller første kurset. Karl Ove Knausgård, Anne Oterholm, Brit Bildøen, Bjarte Breiteig, Lars Ove Seljestad og Pedro Carmona-Alvarez. Fem av dei som gjekk ut i 2004 har debutert. Tre av dei har fått debutantprisen! [...] Hanne Ørstavik gjekk på

forfatterstudiet i Bø. Og [Ragnar] Hovland gjekk faktisk på same kurset som Jon Fosse og har undervist her i fleire år.” (*A-magasinet* 1. august 2008 s. 14-15)

“Studieleder Dag Larsen hadde begynt å le hvis noen hadde fortalt at hele 55 prosent av studentene ville debutere da utdanningen ved Norsk Barnebokinstitut (NBI) ble startet opp i 2006. [...] Utdanningen ble først og fremst laget på grunn av veksten i barne- og ungdomslitteraturen. Da Larsen debuterte på 80-tallet kom det ut om lag 400 bøker i året. Nå er tallet tredoblet. - Slik markedet er i dag blir det desto viktigere å kunne orientere seg i feltet og ha kunnskap om teorien rundt litteraturen. Jeg vet det høres arrogant ut, men jeg vet at det vi gjør her er ordentlig, sier han. - Hva har dere gjort for norsk litteratur siden dere startet opp? - Jeg tror vi har vært med på å gjøre nye forfattere mer profesjonelle og samtidig løfte en kunnskapsbasert utdanning. Vi legger vekt på å skrive, men også tekst, teori og litteraturformidling, sier han. [...] Utdanningen ved NBI foregår gjennom månedlige møter, og det siste året har de tett oppfølging av en forfatter. - Studentene konfronteres fortløpende med det de selv har gjort. Sammen er vi på leting etter forfatterstemmen, sier Larsen.” (*Dagsavisen* 18. april 2012 s. 26-27)

Den svenske forfatterskolen Litterär gestaltning i Göteborg “är en utbildning för skönlitterära författare/skrivare som skriver på svenska, norska eller danska. Utbildningen är två år lång, på heltid, och fungerar i praktiken som en litterär mötesplats där skandinavisk samtidslitteratur skrivs, diskuteras och utvecklas genom textsamtal, litteraturseminarier, handledning och samtal om litterära grundfrågor. I denna mötesplats arbetar man med sitt eget skönlitterära författarskap, som genom utbildningens trespråkighet inte bara bryts mot de andra kursdeltagarnas, utan också mot de litterära tendenser som finns inom de samtida skandinaviska litteraturerna. Utbildningen vänder sig till författare/skrivare som redan debuterat eller befinner sig i närheten av en litterär debut. Till författarutbildningen Litterär gestaltungs görs antagning vartannat år, och gruppen följs åt under hela studietiden. Var och en bidrar kontinuerligt med eget nyskrivet skönlitterärt material och deltar aktivt med egna läsningar i gruppens textsamtal och seminarier. Utbildningen innebär på så sätt att var och en medverkar i de långa och fördjupande gruppsamtal om litterära texter och grundfrågor som är utbildningens centrala del. Traditionella skrivuppgifter ges inte – den som söker förutsätts ha vana vid att arbeta självständigt med egna skönlitterära projekt. Den som söker kan skriva på svenska, norska eller danska; poesi eller prosa (eller blandformer), litterär essäistik eller andra litterära former. Alla lärare och handledare är välrenommerade skandinaviska författare, med pågående författarskap.” (<http://litterargestaltning.gu.se>; lesedato 08.10.12)

I 2007 annonserte en av de norske forfatterskolene på følgende måte: “Aschehoug forfatterskole har nytt opptak for skoleåret 2008. Vi søker skrivende mennesker som ikke har debutert, og som ønsker å utvikle sitt talent. Vi tilbyr månedlige kurskvelder i forlaget med tekstgjennomgang og forelesninger om aktuelle skjønnlitterære emner ved et utvalg samtidsforfattere, og ukentlig arbeid i grupper.

For å søke om opptak, skriv en avsluttet fortelling på inntil 10 sider med utgangspunkt i dette bildet [et foto av to kvinner i en heislift], og noen linjer om deg selv.” (annonse i *Morgenbladet* 19.–25. oktober 2007 s. 24). Krimforfatteren Jan Sverre Syvertsen har gått på (og hoppet av fra) Aschehous forfatterskole (*Ark Pocket*, gratismagasin fra bokhandlerkjeden Ark nr. 2 i 2007 s. 57).

“Aschehoug er det eneste store forlaget [i 2008] som har egen forfatterskole, og i høst skal de utvide med enda et kurs. Ibsen-biograf Ivo de Figueiredo blir rektor og lærer på den nye sakprosalinja. Leder i forfatterforeningen Anne Oterholm forteller at foruten Aschehous skole, finnes tre større forfatterutdanninger i Norge: Hordaland skrivekunstakademi, forfatterstudiet i Bø og forfatterstudiet ved Universitetet i Tromsø. - Forfatterstudier er noe som har utviklet seg de siste tjue åra. Det å være forfatter er også et håndverk, så det kan absolutt være noe å lære. Men det er ikke alle som kan bli forfattere likevel, du bør også ha et visst talent, sier Oterholm.” (*Dagbladet* 12. mars 2008 s. 51)

“Til høsten starter Gyldendal sin egen forfatterskole, og skyter dermed inn et nytt alternativ i en allerede ganske omfattende katalog. I tillegg til ulike forfatterstudier ved Høgskulen i Telemark, Skrivekunstakademiet i Bergen, Universitetet i Tromsø og Westerdals Høyskole i Oslo, tilbys det skrivekurs ved fire av landets folkehøgskoler. Nordmenn kan også søke seg til Universitetet i Göteborg og dets velrennomerte *litterär gestaltning*. Den viktigste forskjellen mellom disse og tilbudene til Gyldendal og Aschehoug, som startet skriveskole allerede i 2004, er at de sistnevnte drives av kommersielle aktører i bokbransjen. Gyldendal og Aschehoug starter ikke skriveskoler ut ifra vidløftige ideer om litterær folkeopplysning. De er forlag, de trenger bøker de kan utgi – og noen må skrive disse bøkene. I en forlagsverden der konkurransen blir stadig hardere – ikke minst takket være de sjenerøse støtteordningene som gjør at seriøs og ofte uøkonomisk skjønnlitteratur ikke er et utgivelsesområde forbeholdt de største forlagene alene – gir det mening å knytte til seg skrivende lenge før det foreligger et ferdig manus.” (Olaf Haagensen i *Morgenbladet* 19.–25. februar 2016 s. 45)

“I høst starter Gyldendal Skriveskole, og til de ti plassene er det kommet inn 465 søknader. Flere av forlagets forfattere vil bidra i undervisningen. Deltakerne skal veiledes av en fast skriveleærer og forlagets redaktører for norsk skjønnlitteratur.” (*Bergens Tidende* 22. april 2016 s. 51)

Offentligheten kan ikke “forvente at andre stemmer, som eksempelvis andre-generasjonsinnvandrere, ut av det blå skal banke på i offentligheten eller i kulturlivet. For å få det til må en bedrive målrettet arbeid og tilrettelegging. Forfatterskolen Biskops-Arnö i Sverige har for eksempel lyktes med å få flere søkere med minoritetsbakgrunn, etter å ha aktivt oppsøkt slike grupper, blant annet med skolebesøk.” (*Morgenbladet* 2.–8. november 2018 s. 54)

Aschehoug forlag ga i 2007 ut boka *Ferskvare*, med tolv tekster av studenter ved forlaget forfatterskole. Aschehoug skrev i en presentasjon av boka: “Dette er biter av romaner vi kanskje vil kunne lese i fremtiden, det er noveller og mer eksperimentelle forsøk.” I 2009 publiserte Skrivekunstakademiet i Hordaland antologien *Stille når gruppe*, med forord av skriveleereren Olaug Nilssen. Boka inneholder korte tekster, blant annet dikt og kortprosa. “*Ferskvare* er ei samling tekstar frå Aschehougs forfatterskole 2004-2006.” (*Morgenbladet* 20.–26. juli 2007 s. 33)

Det britiske forlaget Faber & Faber har arrangert et Writing Your Novel-kurs (*A-magasinet* 29. mai 2015 s. 37).

En av mange amerikanske forfatterskoler er The Jack Kerouac School, grunnlagt i 1974. Kurt Vonnegut var lærer ved forfatterstudiet ved University of Iowa (University of Iowa Writers’ Workshop) på 1960-tallet. En av hans studenter var John Irving. Den amerikanske forfatteren David Foster Wallace var “en empatisk og oppmerksom skrivekursleder, til tross for en viss hang til å sable ned intellektuelle skeptikere som liknet for mye på hans fortidige jeg (spesielt unge menn fikk hard medfart). Wallace leste med blikk for den emosjonelle kjernen i fortellingene og oppfordret sine studenter til å arbeide med å få den frem. Tekstene leste han samvittighetsfullt, gjerne tre ganger, før han ga tilbakemelding. Notatene i margen var i forskjellige farger, blant annet for å avspeile leseopplevelsens forskjellige faser.” (*Morgenbladet* 19.–25. oktober 2012 s. 42)

“Også ved Skrivekunstakademiet i Bergen opplevde man stor pågang i 2010. Opptellingen viste 128 søknader til 12 studieplasser. Det var nesten en dobling fra året før, og bortimot rekord i den skjønnlitterære skolens 25-årige historie. Kun i 1996 var det flere. Da var søkertallet 132. Akademileder Øyunn Viken tror det er mange årsaker til at forfatterstudiet nå opplever et voldsomt oppsving. - Individualismen blir dyrket på en helt annen måte nå enn tidligere. Dermed føler flere at de har unike historier som er verd å fortelle. I tillegg er forfattere i dag etablert som kjendiser. Det kan gi flere lyst til å gå inn i forfatterrollen, sier hun. Blant kjendisforfatterne har Karl Ove Knausgård hatt en helt spesiell rolle det siste året. Ingen forfattere ble mer omtalt, debattert, mystifisert, kritisert, hyllet og utskjelt enn han. Hans studietid ved Skrivekunstakademiet tillegges dessuten betydelig vekt i [romanserien] *Min kamp*.” (*A-magasinet* 28. januar 2011 s. 22)

“[C]reative writing courses, schools or classes in London [...] Euphoric Ink: Full weekend playwriting courses and consultancy taught by a former head of the Royal Court’s new writers programme. [...] The Gestalt Centre: Based on Freerall writing, 2-day weekend courses for participants who would like to learn a Gestalt based approach to creative writing or those interested in using writing in a therapeutic way or setting. [...] Faber & Faber Academy: One-day to six month courses focusing on various levels and genres. The Poetry School: Various types

and levels of class based on poetry.” (<http://www.urbanwritersretreat.co.uk/creative-writing-classes-in-london/>; lesedato 15.10.12)

“De første skrivekunstakademiene i Norge ble startet på 1980-tallet: Først i Bø, deretter i Bergen. Siden den gang har en stadig større andel av de skjønnlitterære debutantene hatt skriveskolebakgrunn – og mange studerer i tillegg litteraturvitenskap. - Det er interessant at man nå i så stor grad utdanner seg til forfatter. Trenden begynte vel allerede på 1960- og begynnelsen av 70-tallet, da mange unge forfattere og forfatterspirer studerte nordisk. På 1980-tallet tok litteraturvitenskapen i stor grad over, og senere synes altså skriveakademiene å ha blitt dominerende leverandører av nye forfattere, sier [Tore] Rem. - Dette har passet med – og bidro kanskje til å skape – tidens dominerende litterære normer. For å si det litt enkelt: Det er nok ikke tilfeldig at metafiksjonen, og tanken om at litteraturen skal handle “om seg selv”, har stått så sterkt de siste tiårene. Dette er en litterær form som krever skolering, og den fører til at forfatterne kan oppta en nokså puristisk posisjon. De driver med skjønnlitteratur – og helst bare det. [...] Skriveskolene *kan* føre til at den utgitte litteraturen blir mer konform, sier [Trond] Andreassen.” (*Morgenbladet* 15.–21. august 2003 s. 14)

“For 15 år siden var Gunnar Wærness selv student i Bø. [...] - Det hersker fremdeles et romantisk syn på forfatterfiguren. Han bør ha vært til sjøs et år, levd livet, gjort eksotiske erfaringer. Han bør ha lidd. [...] Gunnar mener studiet i Bø innebærer et brudd med isolasjonen og en alminneliggjøring av forfatterrollen, på godt og vondt. [...] Skrivning er et håndverk, det også. [...] I forlagsverdenen snakkes det om skriveskolegenerasjonen.” (*A-magasinet* 20. mars 2009 s. 46-47)

Den norske forfatteren Thure Erik Lund har vært gjesteforeleser på flere forfatterskoler, og kommer i et essay inn på opplevelser der: “Det at jeg skriver, og at noen få følgelig har fattet interesse for det, således at jeg har vært så heldig at det finnes forlag som er villige til å gi ut noen av disse skriveriene, har ført meg opp i en del vanskelige situasjoner, på forfatterstudiet i Bø, skrivekunstakademiet i Bergen og to ganger på Aschehous forfatterskole, hvor jeg har måttet si noe om å skrive. I alt fire ganger har jeg vært i vanskelige situasjoner, der jeg har måtte prøve å forklare hvordan jeg skriver, eller, sånn som noen av de spørrende har formulert det, “om hva mine holdninger og tanker om det å skrive skjønnlitteratur går ut på”, som jeg her og nå allerede er kommet et drøyt stykke inn i.” (Lund 2006 s. 140)

“Det har blitt hevdet at forfatterskoler kan ha en tendens til å skape flink, men likegyldig litteratur. Skolene gis også et visst ansvar for en mangel på politisk engasjement i det litterære miljø, som i noen tiår har blitt dominert av det som spissformulert kalles navlebeskuende jeg-litteratur.” (*Dagbladet* 19. mai 2008 s. 40) “Man har snakket om et generasjonsskifte blant våre forfattere. Før var det livets utkantsfolk som skrev, nå er det kjernesunne proffer som tar seg av dette ... faget. Før var det å lese en bok noe alle kunne, nå må man trene spesielt. For den institusjonelle ånd har tatt over, og en matrise har senket seg over litteraturen. [...]

Nå er de profesjonsarbeidere: det tryggeste, mest virkelighetstro av alle levesett. De har sine rammer, sin fabrikk og sine produkter. Og som andre arbeidere får de bestemt sin identitet, samfunnsverdi, ja sågar fremtoning, av dette arbeidet og dets rammer.” (Christian Lysvåg i *Morgenbladet* 4.–10. september 2009 s. 17)

“Boka jeg vil brenne: Bøkene til samtlige som har gått på såkalte skrivekurs, som blir drevet av litteraturvitere som tror de kan lage forfattere. Det er så mye trist i all den jævla litteraturen som kommer derfra. Det er barndom og ungdom om og om igjen. Jeg tror veldig lite av det vil bli stående.” (journalist Jahn Otto Johansen i *Dagbladet Magasinet* 29. september 2012 s. 69)

Den danske forfatteren Amalie Smiths “tekstsamling ‘De næste 5000 dage’ [2010] lever op til alle forventninger til og fordomme om en forfatterskoledebut. Amalie Smith er født i 1985, bor på Nørrebro og gik på bemeldte skole i 2007-9. Hendes hybridroman er tynd, består af små tekster og foregår i et lille, beskyttet miljø på og omkring fortællerens bopæl og værksted; den indeholder naturvidenskabeligt fascinerede tanker om f. eks. lysets hastighed, om tid og objekter i rummet, men også en registrering af forskydningerne i forholdet til et ‘du’, siden koldt kaldet ‘dukke’; fra tillid over utryghed til afvisning, forfølgelse og selvhævdelse. [...] Et par sætninger karakteriserer ærligt det personlige, forkælede udgangspunkt: “Jeg printer. Papiret er varmt. Jeg lægger det mod lårene, fordi jeg fryser, og jeg forestiller mig, det er noget fattige mennesker gør, men jeg glemmer, at fattige mennesker ikke har en printer”.” (http://politiken.dk/kultur/boger/skonlitteratur_boger/ECE1041503/ung-forfatter-udgiver-gennemtaent-debut/; lesedato 30.06.15)

“Det blåser friskt i Danmark, etter at Weekendavisen trykket et innlegg av litteraturviteren Mette Høeg, som jobber ved Berkeley-universitetet i USA. Artikkelen het “Dansk litteratur lider under kvindelig dominans”, og i teksten fyrte Høeg løs en kanonade mot en rekke kvinnelige forfattere. [...] Høeg anklager forfatterne for å kun skrive om seg selv. Hun mener de er selvforelskede, irrelevante og “stræbsomme” kvinner, som “performer” sin egen selvopptatte identitet, i stedet for å skrive litteratur som angår resten av samfunnet. Blant målskivene er kritikerfavoritter som Josefine Klougart, Asta Olivia Nordenhof og Maja Lee Langvad. [...] Denne litterære tendensen knytter Høeg til den danske Forfatterskolen. Hun viser til at det er overvekt av kvinnelige studenter der, og mener man lærer å skrive og tenkte på en bestemt måte. [...] Pablo Llambías, forfatter og rektor ved Forfatterskolen, har tilbakevist Høegs påstander om skolen.” (*Morgenbladet* 15.–21. mai 2015 s. 46)

“I Danmark var det en ph.d.-student fra Københavns Universitet, Mette Høeg, som i Weekendavisen Bøger anklaget høyt skattede feministiske forfattere for å ødelegge den danske litteraturen. [...] “en inadvendt, navlepillende og piget selvopptatthet”. En selvopptatthet som på Forfatterskolen i København ble utstyrt med et formspråk som satte kvinnelige forfattere i stand til å tilføye “deres trivielle barndomsminde et skin af dybde og kompleksitet og deres pølsenormale forhold til

ungdomskæresten et uttryk af drama og farlighed”.” (Poul Behrendt i *Klassekampens* bokmagasin 13. juni 2015 s. 7)

“Det er den nuværende redaktør af tidsskriftet *Lettre Internationale*, Andreas Harbsmeier, der i en længere artikel i det europæiske internetmagasin *Eurozine* fælder den kritiske dom over den danske samtidslitteratur. Ifølge Harbsmeier har mange danske forfattere været for optaget af indadvendte og selvpromoverende stiløvelser, beregnet snarere på kolleger end den store offentlighed. “Den (litteraturen, *red.*) opererer i sit eget lukkede rum – uafhængig af de politiske og samfundsmæssige diskussioner omkring den. Inden for et afgrænset felt kan litteraturen diskuteres med ligesindede og med sig selv, uden at forstyrre og uden at blive forstyrret af uvedkommendes indblanding,” skriver han. Harbsmeier anklager i artiklen især halvfemsernes litteratur for “indadvendt selvpromovering”. Han kalder denne litteratur for “forfatterskolelitteratur”. Det er bestemt ikke venligt ment.” (<http://www.information.dk/246302>; lesedato 11.08.15)

“I en gjennomgang *Morgenbladet* har gjort av elevmassen ved landets skriveskoler, er tallene talende: Samtlige steder er kvinnene i flertall, til dels med god margin: På forfatterstudiet i Bø går det i dag elleve kvinner og fem menn. I Tromsø går det ti kvinner og fem menn. På Skrivekunstakademiet i Hordaland er skjevheten enda større: ni kvinner og tre menn på årskurset, fem kvinner og en mann på påbyggingskurset. Forfatter Rune Christiansen, som leder Forfatterstudiet i Bø, er ikke overrasket over denne klare tendensen. Hvert år, når han setter seg ned sammen med to kolleger for å vurdere søkerne til studiet, registrerer de det store overtallet kvinner – rundt regnet 75 prosent, mot mennenes 25. - Min erfaring er at for å kunne skrive godt, må man lese mye. Så en helt logisk forklaring ligger i hvem som leser: det er kvinner, og sånn har det vært lenge, sier han. [...] Noen ganger må vi være strategiske. Viss vi har tretti kvalifiserte søkere, er kanskje ti menn, i beste fall. Da ser vi litt på det, for ikke å få en klasse med bare kvinner. Men vi har hatt kull med bare tre menn.” (*Morgenbladet* 20.–26. november 2015 s. 50)

“Høsten 2006 ønsket professor Eldrid Lunden ved forfatterstudiet i Bø et nytt kull med “pussycats” – hennes benevnelse på forfatterstudenter – velkommen til Høgskolen i Telemark. Da trodde jeg ennå at arbeidsinnsats ville bli sett på som en kvalitet ved en forfatterstudent. [...] Etter min mening preges studiet av en slags kvasiåpenhet, et dogme som lyder omtrent slik: “Her skal man få anledning til å dyrke frem sin egen særegne stemme, og det på sin egen, særegne måte.” I og for seg vel og bra, hvis lærerkreftene med engasjement hadde lest studentens litterære arbeider og anstrengt seg for å gi velfunderte tilbakemeldinger, istedenfor å fylle klasserommet med uttalelser à la “å skrive er en prosess, det gjelder å komme i gang, alle må finne sin vei”. Politisk korrekt drittsslenging om USA og Frp-velgere har heller ikke noen plass i et klasserom, ei heller hvem som kjenner hvem – den slags. [...] Det rare med forfatterstudiet var at det på tross av sitt skrinne innhold

insisterte på å være seriøst, representert ved seriøse fremtoninger.” (forfatterskolestudent Leonard Ibsen i 2007 i <http://www.aftenposten.no/>; lesedato 18.10.12)

Eldrid Lundens bok *Kan ein lære å bli forfattar?* (2014) har i tittelen et spørsmål som hun besvarer “med et “Nei, gud betre!”. Forfatterutdanning “er ikkje eit kunstnarleg uttrykk. Det er eit kulturpolitisk tiltak”. Lenger ut i teksten skriver hun riktignok om utdanningens doble natur, nemlig at den “både rommar kunstnarleg uttrykk og er ein institusjon”. [...] I en innholdsvis parentese står det å lese at de fleste studentene i årenes løp kanskje har lært at de ikke skal velge kunstens tornekraut. [...] Skrivekolen kan bli en nødvendig utstillingsanstalt der studentene får kunnskap og danning med på veien.” (*Klassekampens* bokmagasin 14. juni 2014 s. 12)

“Men eg likar å tru at det er noko jordnært i dagens norske litteratur som kanskje hadde vore mindre synleg om ikkje forfatterutdanningane hadde vore der. Eg oppfattar at det er det jordnære lesarane har fastna ved hos til dømes Knausgård, og det kan høyrast rart ut fordi han har hatt så stor suksess. Men dette er ein mann som fortel om korleis det er å vera kvardagsmenneske i dag. Det har kanskje folk behov for å lese om? Det burde ikkje vera naudsynt, men det er noko veldig folkeleg og nedpå jorda i bøkene hans, som det kanskje ikkje hadde vore så enkelt å koma med om det ikkje hadde funnest eit miljø omkring han som er opptatt av å behalde bakkekontakten. Alle forfattarar er i ein viss forstand barn av si tid, det er viktig korleis det kulturelle miljøet fungerer, seier Lunden.” (*Klassekampen* 28. juni 2014 s. 44)

“Journalistikk og dokumentarisme må integreres på de skjønnlitterære skrivekolene. Selv om skillet mellom skjønnlitteratur og sakprosa på mange måter har brutt sammen, hviler skrivekolene på ideen om at poesien og skjønnlitteraturen står over andre skriveformer. Samtidig har skrivekolene kompetanse også litterære journalister kan lære av.” (Aslak Nore i <http://www.prosa.no/artikkel.asp?ID=113>; lesedato 09.12.09)

Tor Eystein Øverås har gått på Skrivekunstakademiet i Hordaland og debuterte med romanen *Tittelløs* (1993). “Boken starter like før hovedpersonen, Gudmund Amundsen, skal begynne på Skrivekunstakademiet i Bergen, og hovedpersonen har bestemt seg for å skrive på en roman mens han er student på dette kurset – en temmelig lite original ide, vil jeg tro. Og boken handler da også først og fremst om tilværelsen som student ved akademiet, og ellers i Bergen by (forfatteren er en god miljøskildrer!), men samtidig blir det jo en metaroman i den forstand at det handler om å skrive en roman, selv om det ikke er den romanen en leser! [...] Det er en tidvis morsom tekst, med en litt sår undertone, som da han forelsker seg i en av kurslederne” (<http://thauke2read.blogspot.no/2012/09/veras-tittells.html>; lesedato 02.01.15).

I novellen “En novelle” i Nicolai Houms *Alle barn er laget av ild* (2009) “harselerer han over [...] litteratur-ekspertisen. Den forteller om en kvinne som går på skiveskole, og som prøver å formulere en mors sorg over et døende barn. Skrivelærerens groteske, lektorale råd om hva er en troverdig skildring av sorg og død, kan få enhver litteratursynser til å gremme seg over sitt latterlige yrke.” (*Dagbladet* 20. april 2009 s. 45)

Alle artiklene og litteraturlista til hele leksikonet er tilgjengelig på <https://www.litteraturogmedieleksikon.no>